

جغرافیای زیست محیطی
(با تأکیدی بر مخاطرات طبیعی و راهکارها)

مولف:

همت اله زکی پور چراغی

سرشناسه	:	زکی پور چراغی، همت‌اله، ۱۳۴۸ -
عنوان و نام پدیدآور	:	جغرافیای زیست‌محیطی (با تأکیدی بر مخاطرات طبیعی و راهکارها) / مولف همت‌اله زکی پور چراغی.
مشخصات نشر	:	تهران: آذرین مهر،
مشخصات ظاهری	:	۲۲۷ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۷۷۰۷-۳۲-۶ : ۱۲۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست	:	فیا
نویسی	:	
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۲۱۸ - ۲۲۳.
موضوع	:	جغرافیای زیستی
رده‌بندی کتبه	:	۱۳۹۴ ج ۷ / ۸۴ / ۸۴ QH
رده‌بندی دیوین	:	۵۷۴/۹
شماره کتاب‌سناسی ملی	:	۴۱۱۹۲۹۸

کلیه حقوق مادی و معنوی
برای مولف محفوظ می‌باشد

جغرافیای زیست‌محیطی

مولف: همت‌اله زکی پور چراغی

ناشر: آذرین مهر

ناظر فنی چاپ: موسی منوچهری

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۰۷-۳۲-۶

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

تیراژ: ۵۰۰ جلد

تهران: خیابان انقلاب - خیابان وحید نظری بین فخر رازی و دانشگاه پلاک ۶۵ طبقه اول واحد ۴ - انتشارات

آذرین مهر ۳۰ - ۶۶۹۷۸۰۲۹ - ۳۱

فروشگاه شماره یک: میدان انقلاب، ضلع جنوب شرقی، روبروی ایستگاه BRT، بازار بزرگ کتاب، طبقه زیرین

پلاک ۲ بانک کتاب سخنکده ارسال انواع کتاب به تمام نقاط ایران ۰۲۱-۶۶۴۰۸۰۰۰ (خط ۱۰)

فروشگاه شماره دو: میدان انقلاب ضلع جنوب شرقی کتابفروشی گلچین ۰۹۱۲۷۰۶۱۶۹۷

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار:	۸
بخش اول:	۱۱
اجزای محیط زیست و به دنبال آن مبحث فضای جغرافیا	۱۱
اجزای محیط زیست	۱۳
مروری بر فضای جغرافیا	۱۵
فضای برنامه ریزی	۲۰
ویژگی های «ف.ا.» ایران	۲۱
مراحل تکامل مفهیم و اندیشه برنامه ریزی فضایی	۲۳
تفاوت های مهم بین برنامه ریزی مکانی و دیگر برنامه ها	۲۵
اهداف برنامه ریزی فضایی	۲۷
سازمان فضایی	۲۷
اصول برنامه ریزی اقتصاد فضایی	۲۸
بخش دوم:	۳۵
جغرافیای آب و چرخه آن	۳۵
(اشاره به توسعه پایدار و تأثیرات آن)	۳۵
توسعه پایدار	۳۷
چرخه آب	۳۸
بارش	۳۹
تعریق	۳۹
رواناب سطحی	۳۹
آب دهی آب های زیرزمینی	۳۹
آب های زیرزمینی	۴۰
تأثیرات بالقوه توسعه	۴۱
سطوح نفوذناپذیر	۴۱
آبگیری	۴۲
مدیریت تکمیلی آب	۴۳
حوضچه های آبی	۴۴
اصطلاحات مقیاس حوضچه های آبی	۴۴

۴۶	توصیف خصوصیات حوضچه آبی
۴۶	توصیف خصوصیات پوشش نفوذناپذیر
۴۸	دیگر آب‌های جمع شده یا دریافتی
۴۹	روش‌های مدل‌سازی و نقشه‌برداری از حوضچه‌های آبی
۵۱	راهبردهای مدیریتی حوضچه‌های آبی
۵۳	حفاظت از حوضچه‌های آبی
۵۴	بازسازی حوضچه‌های آبی
۵۶	حریم‌های سیل‌گیر
۵۶	نوارهای رودک‌ری
۵۷	خاک‌ریزها و حفاظت از بستر رود
۵۹	حایل‌ها یا ضربه‌خورها
۶۰	عرض نوار حایل
۶۱	مناطق حایل
۶۱	منطقه رودکناری
۶۲	منطقه میانی
۶۲	منطقه بیرونی
۶۳	نقل و انتقال در کانال
۶۴	انواع سرزمین‌های مرطوب
۶۵	طبقه‌بندی سرزمین‌های مرطوب
۶۵	مرداب‌ها
۶۵	مرداب‌های بدون جزر و مد
۶۶	مرداب‌های جزر و مدی
۶۷	تالاب‌ها
۶۷	باتلاق‌ها
۶۸	لجنزارها
۶۹	استانداردهای طراحی و برنامه‌ریزی
۷۰	تعیین و ترسیم زمین‌های مرطوب
۷۱	گیاهان آبرزی
۷۳	خاک‌های آبی
۷۴	آب‌شناسی

۷۵	 سامانه‌های تل‌ماسه‌ای و ساحلی
۷۷	 مشخصه‌ها
۷۷	 زیستگاه‌ها
۷۸	 عناصر تشکیل دهنده سواحل ماسه‌ای و سامانه‌های تل‌ماسه‌ای
۸۰	 مصب‌ها (خورها)، دشت‌ها و مرداب‌ها
۸۰	 فواید مصب (خور) ها
۸۱	 مناطق اکولوژیکی
۸۲	 فشارها و تهدیدات
۸۵	 بخش سوم:
۸۵	 جغرافیای خاک (رسمین)
۸۷	 تجربیات توسعه و کاربری زمین
۸۸	 طبقه‌بندی و مکانیک خاک
۸۸	 افق‌های خاک
۹۰	 بافت خاک
۹۲	 مطالعات خاک از منظر جغرافیا
۹۴	 مکانیک خاک
۹۴	 تراکم
۹۵	 مقاومت برشی
۹۷	 شیب، پستی و بلندی و جهت
۹۷	 شیب
۹۹	 لکه‌ها، کریدورها و ماتریس‌های زیستگاهی
۱۰۰	 لکه‌ها
۱۰۱	 [جهت] جغرافیایی
۱۰۳	 کریدورهای حیات‌وحش
۱۰۵	 طراحی ذخیره‌گاه
۱۰۶	 موفقیت دهلیزها (کریدورها)
۱۰۹	 بخش چهارم:
۱۰۹	 هوا (نقش آن در زیست محیط و جغرافیا)
۱۱۱	 کیفیت هوا
۱۱۱	 مونوکسید کربن

۱۱۱.....	سرب.....
۱۱۲.....	اکسیدهای نیتروژن.....
۱۱۲.....	ذرات معلق.....
۱۱۳.....	ازن.....
۱۱۴.....	دی اکسید گوگرد.....
۱۱۴.....	استانداردهای کیفیت هوا.....
۱۱۴.....	نواحی مجاز و غیرمجاز.....
۱۱۵.....	شاخص کیفیت هوا.....
۱۱۶.....	آلاینده‌های سببی هوا.....
۱۱۷.....	منابع تولید آلاینده‌های هوا.....
۱۱۷.....	منابع متحرک.....
۱۱۷.....	منابع ثابت.....
۱۱۸.....	موضوعات برنامه‌ریزی.....
۱۱۹.....	سازمان‌های برنامه‌ریزی کلان‌شهری.....
۱۲۰.....	فهرست مواد سمی آزاد شونده.....
۱۲۰.....	مناطق واقع در جریان هوا.....
۱۲۲.....	شرایط درون یک منطقه واقع در جریان هوا.....
۱۲۳.....	مقیاس منطقه واقع در جریان هوا.....
۱۲۴.....	تجزیه و تحلیل خط سیر هوا در کانون‌های جغرافیایی.....
۱۲۵.....	برنامه‌ریزی و مناطق واقع در جریان هوا.....
۱۲۷.....	بخش پنجم:.....
۱۲۷.....	جغرافیای مخاطرات زیست‌محیطی.....
۱۲۷.....	(برنامه کاهش خطرات طبیعی).....
۱۲۹.....	خطر سیل.....
۱۲۹.....	احتمال وقوع سیل.....
۱۳۱.....	اصطلاحات.....
۱۳۲.....	تیپولوژی (گون شناسی) سیل‌ها.....
۱۳۳.....	سیل‌های یخ‌بند.....
۱۳۳.....	اشباع زمین.....
۱۳۴.....	نوسان سطوح دریاچه‌ای.....

۱۳۴	مخروط افکنه‌های آبرفتی
۱۳۵	سیل‌های برق‌آسا (رگباری)
۱۳۷	بخش ششم:
۱۳۷	خشکسالی: (تأثیر آن بر محیط روستا)
۱۳۹	مقدمه
۱۴۴	مروری بر پیشینه مطالعاتی موضوع
۱۴۸	پیشنهادهای مربوطه
۱۴۸	خطر چندسانحه
۱۴۹	انواع سانحه و برافان
۱۵۰	دغدغه‌های برنامه‌ریزی
۱۵۲	راهنمایی برای کاهش مخاطرات سانحه
۱۵۲	راهنماهای کاهش خطر
۱۵۵	بخش هفتم:
۱۵۵	ارزیابی وضعیت مدیریت مواد زائد ساختمانی
۱۵۷	زائادات ساختمانی
۱۶۱	راهکارهای در این زمینه
۱۶۵	بخش هشتم:
۱۶۵	خطرات ناشی از دفع زباله به طریق غیر بهداشتی
۱۶۷	مقدمه:
۱۶۸	آلودگی‌های آب
۱۶۹	آلودگی‌های خاک
۱۷۰	آلودگی هوا
۱۷۱	زباله‌های شهری
۱۷۱	زائادات غذایی
۱۷۲	آشغال
۱۷۲	خاکستر
۱۷۲	زائادات ناشی از تخریب و ساختمان‌سازی
۱۷۲	زائادات ویژه
۱۷۳	زباله‌های صنعتی
۱۷۳	زباله‌های خطرناک

۱۷۴.....	زباله‌های بیمارستانی
۱۷۴.....	زباله‌های معمولی بیمارستان
۱۷۴.....	زباله‌های پاتولوژیکی
۱۷۵.....	مواد زائد رادیواکتیو
۱۷۵.....	مواد زائد شیمیایی
۱۷۶.....	مواد زائد عفونی
۱۷۶.....	مواد زائد دارویی
۱۷۶.....	روش‌های دفع زباله
۱۷۷.....	سوزاندن
۱۷۷.....	تفکیک از مبدأ تولید
۱۷۹.....	بخش نهم
۱۷۹.....	خطرات زیست‌محیطی در صنعت نفت و گاز
۱۸۱.....	مقدمه
۱۸۲.....	اثرات زیست‌محیطی
۱۸۳.....	آثار انسانی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی
۱۸۵.....	آثار جوی
۱۸۶.....	تأثیر بر آبزیان
۱۸۹.....	تأثیر در خشکی
۱۹۱.....	آثار اکوسیستمی
۱۹۲.....	پیشامدهای اضطراری بالقوه
۱۹۳.....	بخش دهم:
۱۹۳.....	سایر عوامل انسانی تأثیرگذار بر آلودگی‌های محیط‌زیست (جغرافیا)
۱۹۵.....	۱- آثار جنگ‌ها و نابسامانی‌های بعد از آن در آلودگی، جغرافیا و محیط‌زیست
۱۹۶.....	۲- استخراج معادن و سنگ‌ها و آلودگی‌های مربوط به زیست محیط
۱۹۷.....	۳- استفاده از سموم دفع آفات و امراض نباتات و عواقب آن در محیط‌زیست و جغرافیای منطقه
۱۹۸.....	۳-۱. تعریف نهاده‌های شیمیایی
۱۹۹.....	۳-۲. تأثیر آفت‌کش‌ها بر سلامت انسان
۱۹۹.....	۳-۳. سموم شیمیایی
۲۰۰.....	۳-۳. چالش‌ها
۲۰۰.....	۳-۲-۱. مشکل عمده استفاده از نهاده‌های شیمیایی

- ۲-۲-۳. اثرات آفت‌کش‌ها بر گیاهان و جانوران ۲۰۱
- ۳-۳. کشاورزی ارگانیک ۲۰۱
- ۴- توسعه شهرنشینی و روستا و به حاشیه راندن محیط طبیعی ۲۰۲
- ۵- آلودگی‌های کارخانه‌های صنعتی و نیمه صنعتی و نقش آن‌ها در زیست محیط ۲۰۴
- ۶- تولیدات پلیمری و رها نمودن آن‌ها در عرصه جغرافی هر منطقه ۲۰۵
- ۷- از بین بردن برخی حیوانات و انقراض آن‌ها در جابه‌جا نمودن بذر گیاهان تعادل بقاء ۲۰۵
- ۷-۱. بروز مجدد پدیده‌ی کشند قرمز ۲۰۶
- ۷-۲. کم کردن عرض رودخانه تهدیدی جدی ۲۰۷
- ۷-۴. نابودی تنوع زیستی نابودی کتابخانه حیات ۲۱۱
- ۷-۵. آثار زیان بار آلودگی هوا ۲۱۳
- ۸- آلودگی محیط زیست سبب مع درختان و جنگل‌ها تبعات آن ۲۱۳
- ۹- خشکاندن برخی تالاب‌ها تغییر براه ای طبیعی و به تبع آن خشکسالی ۲۱۵
- ۱۰- انجام آزمایشات نامتعارف دفاعی و ترسک و عواقب آلوده نمودن زیست محیط جغرافیا ۲۱۷
- منابع ۲۱۸

پیشگفتار:

جغرافیای محیط‌زیست به هر آنچه که ما را احاطه کرده گفته می‌شود و مفهوم آن همان محیط‌زیست با عناوینی همچون برنامه‌ریزی و طراحی شهری، روستای ارتباط نزدیک دارد بنابراین مقوله جغرافیا و محیط که تا حدودی مترادف بوده و زیست که تکمیل‌کننده هر دو می‌باشد از مضامینی مانند بوم‌شناسی و یا اکولوژی و همان چشم‌انداز می‌باشد. بوم‌شناسی یعنی مطالعه ارتباطات متقابل بین تمام موجودات زنده، با یکدیگر و همچنین با محیط‌زیست زنده. نیز یکی از آنها چشم‌انداز نمایانگر مجموع عناصر طبیعی و فرهنگی است که در یک موقعیت قرار می‌گیرد. هنگامی که مقوله برنامه‌ریزی به هر کدام از مطالب قبل گفته اضافه می‌شود.

مفهوم به دست آمده اشاره خواهد داشت به تهیه گزینه‌های آتی برای محیط اطراف، به همراه ارتباطات بینایی و فرآیندهای جغرافیای فیزیکی و زیستی و مصنوعی را در برمی‌گیرد، برنامه‌ریزی محیط‌زیست در واقع به کارگیری اطلاعات درباره این موارد به منظور تهیه تصمیم‌گیری است. زیر مجموعه‌های که بدین ترتیب مورد توجه می‌باشند عبارت‌اند از:

پدیده‌های فیزیکی یا عینی، مانند هوا، اقلیم، خاک، سنگ‌های موجود ناهمواری‌ها، آب عناصر زیستی مانند گیاهان و موجودات و نیز محیط تصنعی که خود شامل پارک‌ها و خیابان‌ها و...

خاک عنصری با اهمیت بالا زیرا محل تلاقی مقوله‌های جغرافیا و فیزیکی - زیستی محسوب می‌شود، در ضمن برخی از محیط‌های اطراف ما ممکن است طبیعی به نظر برسند مانند مزارع کشاورزی در حالی در واقع بخشی از محیط زیست تصنعی هستند در این کتاب که شامل ده بخش می‌باشد و در ضمن بخش دهم به اقدامات انسان ساخت و به تبع آن ایجاد آلودگی‌های محیط جغرافیای منجر می‌شود مطالبی به روز و با استفاده از روش مطالعات میدانی و نظر اساتید و کارشناسان خبره در این رشته ارائه می‌گردد و سعی بر این شده است اشاره‌ای هم گرچه مختصر از ارتباطات متقابل جغرافیا و محیط زیست و مخاطرات طبیعت، تأثیری که جوامع روستایی و توسعه شهری و صنعتی دخالت‌های انسان می‌توانند بر تخریب و آلودگی محیط زیست داشته باشند و دارند مورد بررسی قرار گرفته و در پایان هر مبحث راهکاری برای آن ارائه گردیده است.